

UCHQIZIL SUV OMBORI ATROFIDA BOG‘-PARKLAR VA DAM OLISH MASKANLARINI BARPO ETISH – EKOTURIZM VA SHAHARSOZLIKNING YANGI YO‘NALISHI

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17977221>

Ro‘ziboboyev Azizbek Azamat o‘g‘li

Termiz davlat muhandislik va agrotexnologiyalar universiteti assistenti

E-mail: azizbekroziboboyev@gmail.com, +998991736351

ANNOTATSIYA: *Mazkur maqolada Termiz shahri yaqinidagi Uchqizil suv ombori atrofida bog‘-parklar va dam olish maskanlarini tashkil etish g‘oyasi bayon etilgan. Loyihaning asosiy yo‘nalishlari – ekologik bog‘lar, suv sportlari, madaniy tadbirlar zonalari, sport infratuzilmalari va barqaror energiya tizimlarini yaratish bilan bog‘liq. Ushbu tashabbus aholining farovonligini oshirish, turizm salohiyatini rivojlantirish va shahar atrofidagi tabiiy resurslardan oqilona foydalanishni nazarda tutadi. Loyiha Termiz shahrining ekologik, ijtimoiy va iqtisodiy rivojlanishida muhim o‘rin tutadi.*

KALIT SO‘ZLAR: *bog‘-parklar, dam olish maskanlari, ekoturizm, ekologik loyihalar, yashil hududlar, madaniy dam olish, sayyohlik salohiyati, barqaror rivojlanish, turizm infratuzilmasi.*

CONSTRUCTION OF PARKS AND RECREATION AREAS AROUND THE UCHKIZIL RESERVOIR – A NEW DIRECTION IN ECOTOURISM AND URBAN PLANNING

Ru‘ziboboyev Azizbek Azamat oglu

assistant, Termez State University of Engineering and Agrotechnology

E-mail: azizbekroziboboyev@gmail.com, +998991736351

ABSTRACT: *This article describes the idea of creating parks and recreation areas around the Uchkizil reservoir near the city of Termez. The main areas of the project are related to the creation of ecological parks, water sports, cultural event zones, sports infrastructure and sustainable energy systems. This initiative aims to improve the well-being of the population, develop tourism potential and rational use of natural resources in the vicinity of the city. The project plays an important role in the ecological, social and economic development of the city of Termez.*

KEYWORDS: *parks, recreation areas, ecotourism, ecological projects, green areas, cultural recreation, tourism potential, sustainable development, tourism infrastructure.*

СОЗДАНИЕ ПАРКОВ И ЗОН ОТДЫХА ВОКРУГ ВОДОХРАНИЛИЩА УЧКИЗИЛ – НОВОЕ НАПРАВЛЕНИЕ В ЭКОТУРИЗМЕ И ГРАДОСТРОИТЕЛЬСТВЕ

Рузибобоев Азизбек Азамат оглы

*Ассистент, Термезский государственный инженерно-агротехнологический
университет*

E-mail: azizbekroziboboyev@gmail.com, +998991736351

ANNOTATSIYA: *V dannoy stat'ye opisyvayetsya ideya sozdaniya parkov i zon otdykha vokrug vodokhranilishcha Uchkizil bliz goroda Termez. Osnovnyye napravleniya proyekta svyazany s sozdaniyem ekologicheskikh parkov, vodnykh vidov sporta, zon kul'turnykh meropriyatiy, sportivnoy infrastruktury i ustoychivyykh energeticheskikh sistem. Eta initsiativa napravlena na povysheniye blagosostoyaniya naseleniya, razvitiye turisticheskogo potentsiala i ratsional'noye ispol'zovaniye prirodnnykh resursov v okrestnostyakh goroda. Proyekt igrayet vazhnuyu rol' v ekologicheskom, sotsial'nom i ekonomicheskom razvitii goroda Termez.*

KLYUCHEVYYE SLOVA: *parki, zony otdykha, ekoturizm, ekologicheskiye projekty, zelenyye zony, kul'turnyy otdykh, turisticheskyy potentsial, ustoychivoye razvitiye, turisticheskaya infrastruktura.*

KIRISH

Bugungi kunda ekoturizm va urbanizatsiya muvozanatini saqlagan holda, aholining dam olish va sog'lom turmush tarzini ta'minlash, shahar yaqinidagi tabiiy hududlardan samarali foydalanish dolzarb masalalardan biridir. Shu nuqtai nazardan, Termiz shahri yaqinidagi **Uchqizil suv ombori** atrofni obodonlashtirish orqali keng jamoatchilik, yoshlar, oila va turistlar uchun ekologik toza, zamonaviy va madaniy dam olish maskani yaratish taklif etilmoqda.

Loyihaning asosiy yo'nalishlari

1. Suv bo'yida dam olish maskanlari.

Omborbo'yida qumli plyaj zonalarini, qayiq va katamaran ijarasi, suv sportlari imkoniyatlarini yaratish rejalashtirilgan. Omborbo'yida qulay infratuzilmaga ega qumli plyaj zonalarini tashkil etish, qayiq va katamaran ijarasi xizmatlarini yo'lga qo'yish,

shuningdek, suv sport turlari (kayak, sup-board, jet-ski va boshqalar) uchun zarur sharoitlar yaratish rejalashtirilmoqda. Ushbu chora-tadbirlar nafaqat mahalliy aholi, balki ichki va tashqi turistlar uchun ham katta qiziqish uyg'otadi.

2. Bog' va yurish yo'laklari.

Ekologik bog'lar, yurish va yugurish uchun yo'laklar, mahalliy flora bilan bezatilgan yashil hududlar barpo etilishi taklif qilinmoqda. Uchqizil suv ombori atrofida ekologik bog'lar tashkil etish orqali hududning tabiiy muhitini asrash va obodonlashtirish ko'zda tutilmoqda. Mahalliy iqlimga mos daraxt va buta ko'chatlari ekilib, landshaft dizayni elementlari bilan boyitilgan yashil zonalar barpo etiladi. Bu esa, nafaqat atrof-muhitni yaxshilash, balki estetik go'zallik yaratish uchun ham muhim ahamiyatga ega.

1-rasm

Piyoda sayr qilish va yugurish uchun maxsus yo‘laklar qurilishi rejalashtirilgan bo‘lib, ular tabiiy landshaftga mos ravishda joylashtiriladi. Shu bilan birga, velosiped yo‘laklari ham alohida e‘tibor bilan ishlab chiqilib, jismoniy faollikni targ‘ib etuvchi muhit yaratiladi. Yo‘laklar ekologik toza materiallardan (yog‘och, bio-kompozit, shag‘al) yasalgan bo‘lib, yoritish tizimi quyosh panellari orqali ta‘minlanadi.

3.Piknik va sport zonasi.

Oila va yoshlar uchun piknik hududlari, ochiq sport maydonchalari, bolalar maydonchalari tashkil etiladi. Uchqizil suv ombori atrofida oila va yoshlar uchun qulay dam olishni ta‘minlash maqsadida piknik hududlari tashkil etilishi rejalashtirilmoqda. Ushbu zonalarda soyabonli o‘tirish joylari, gril va barbekyu maydonchalari mavjud bo‘lib, oilaviy dam olish uchun barcha zarur sharoitlar yaratiladi.

Shuningdek, aholi faoliyatini rag‘batlantirish uchun ochiq sport maydonchalari barpo etiladi. Bu maydonchalarda futbol, voleybol, badminton kabi sport turlari uchun qulay inshootlar joylashtiriladi

4.Madaniy-ma‘rifiy maskanlar.

Ochiq osmon ostidagi sahnalar (amfiteatr), hunarmandchilik mahsulotlari uchun savdo rastalari va doimiy “ekofest” tadbirlari uchun maxsus maydonlar yaratilib, mahalliy madaniyat va san‘at namoyish etiladi.

Uchqizil suv ombori atrofida madaniy-ma‘rifiy faoliyatlarni rivojlantirish uchun ochiq sahna — amfiteatr qurilishi rejalashtirilmoqda. Ushbu maydon turli xil konsertlar, teatr spektakllari va xalq bayramlari kabi madaniy tadbirlarni o‘tkazish uchun mo‘ljallangan.

2-rasm

5. Servis va xizmatlar infratuzilmasi

Kichik hajmdagi ekologik kafelar, velosiped ijarasi punktlari, turistik axborot

markazlari, avtoturargohlar, elektr transport vositalari uchun zaryadlash stansiyalari va

boshqa qulayliklar tashkil etilishi ko'zda tutilgan.

Uchqizil suv ombori atrofidagi hududda kichik hajmdagi ekologik kafelar tashkil etilishi rejalashtirilmoqda. Bu kafelar mahalliy aholi va turistlarga sifatli va tabiiy mahsulotlarni taqdim etadi.

Shuningdek, velosiped ijarasi punktlari faoliyat ko'rsatadi, bu esa hudud bo'ylab harakatlanishni qulaylashtiradi va ekologik transportni rag'batlantiradi. Avtoturargohlar qulayligi ham ko'zda tutilgan bo'lib, ayniqsa shahar tashqarisidan keluvchi sayyohlar uchun zarur infratuzilma hisoblanadi. Shuningdek, elektr transport vositalari uchun zaryadlash stansiyalari barpo etilishi hududda zamonaviy va ekologik toza transport vositalaridan foydalanishni qo'llab-quvvatlaydi.

6. Barqaror rivojlanish tamoyillariga asoslanish

Uchqizil suv ombori atrofida barpo etiladigan dam olish maskanlari va bog'-park infratuzilmasi barqaror rivojlanish tamoyillariga asoslangan holda loyihalashtirilmoqda. Hududda ekologik xavfsizlikni ta'minlash maqsadida bir qator zamonaviy texnologiyalarni joriy etish rejalashtirilgan.

Xususan, quyosh panellari yordamida yashil energiya manbalaridan foydalanish ko'zda tutilgan bo'lib, bu elektr ta'minotida an'anaviy resurslarga bo'lgan ehtiyojni kamaytiradi. Shuningdek, chiqindilarni ajratish va qayta ishlash tizimi orqali

ekologik muvozanat saqlanadi va atrof-muhitga zarar yetkazilishining oldi olinadi.

Bundan tashqari, yomg'ir suvlarini yig'ish va sug'orishda foydalanish tizimi yo'lga qo'yiladi. Bu esa suv resurslaridan oqilona foydalanish va hududdagi yashil maydonlarning barqaror sug'orilishini ta'minlaydi.

Ushbu choralar orqali butun loyiha ekologik jihatdan barqaror, energiya tejamkor va atrof-muhitga nisbatan mas'uliyatli yondashuv asosida tashkil etiladi.

Xulosa. Uchqizil suv ombori atrofida bog'-parklar va dam olish maskanlarini tashkil etish tashabbusi Termiz shahri va uning atrofi uchun katta ijtimoiy, ekologik va iqtisodiy ahamiyat kasb etadi. Mazkur loyiha orqali aholi uchun sog'lom, xavfsiz va qulay dam olish hududlari yaratiladi, yoshlar va bolalarning bo'sh vaqtini mazmunli o'tkazishi uchun zamonaviy sharoitlar taqdim etiladi.

Shu bilan birga, loyiha hududning turizm salohiyatini rivojlantiradi, kichik biznes sub'ektlari uchun yangi imkoniyatlar yaratadi va ekologik barqarorlikni ta'minlashga xizmat qiladi. Sun'iy infratuzilmalar tabiiy muhitga zarar yetkazmasdan, aksincha, uni asrash va rivojlantirishga yo'naltiriladi.

Ushbu tashabbus Termiz shahrini nafaqat zamonaviy urbanistik rivojlanish yo'liga olib chiqadi, balki uni ekologik barqarorlik va madaniy turizm markazlaridan biriga aylantirish imkonini beradi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1.O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 22- yanvardagi PF-60-sonli “Yangi O'zbekistonning 2022-2026- yillarga mo'ljallangan taraqqiyot strategiyasi to'g'risida” gi Farmoni.-T., 2022.

2 Ro'ziboboevA.A. Termiz shaharsozligining zamonaviy kadrlarni tayyor-lashdagi ahamiyati //Me'morchilik va qurilish muammolari.-Samarqand, 2024. B.1185-1187.

3 Ro'ziboboevA.A. Termiz tarixiy shaharlari mahallalarining tarixiy shakl-lanishi va rivojlanishi //Me'morchilik va qurilish muammolari.-Samarqand, 2025. B.465-467.

4.Ro'ziboboevA.A. Termiz shahri turar-joylari va jamoat binolari arxitek-turasining shakllanishidagi zamonaviy tamoyillarni o'rganish //Me'morchilik va qurilish muammolari.- Samarqand, 2025.- b.132-134.

5.Ro'ziboboevA.A. Termiz shahridagi arxitektura yodgorliklarini ta'mirlash va qayta tiklash usullarini takomillashtirish //Me'morchilik va qurilish muammolari.-Samarqand, 2025.- b.18-20.

6.Ro'ziboboevA.A.Termiz shahridagi tarixiy-arxitektura yodgorliklarini, raqamlashtirish orqali turizm sohasini yangi bosqichga ko'tarish yo'llari //Me'morchilik va qurilish muammolari.- Samarqand, 2025.- b.26-28.

7.Ro'ziboboevA.A Termiz shahri arxitekturasining istiqboldagi taraqqiyoti,turar joy va jamoat binolari arxitekturasini bo'yicha loyiha takliflar // Xorazm Ma'mun akademiyasi.-Xiva, 2025.- b.90-93.

8.Ro'ziboboevA.A Termiz shahrining mustaqillik yillari arxitekturasini// Xorazm Ma'mun akademiyasi.-Xiva, 2025.- b.93-95.

9.Bozorqulov, S., Ro'ziboboev, A., & Nazarov, B. (2024). SHAHARSOZLIKDA SHOVQINDAN HIMOYA QILISHNING CHORA-TADBIRLARI ARXITEKTURAVIY TARXIY USLUBLAR. Talqin va tadqiqotlar.

10.Yusufovich, J. N. (2025). XIX ASR OXIRI XX ASR BOSHLARIDA O'ZBEKISTON ARXITEKTURASI. *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 64(5), 235-243.

11.Nurullo o'g'li, A. S. (2025). SHAHARSOZLIKDA “SMART CITY” KONSEPSIYASI ELEMENTLARINI JORIY ETISH ISTIQBOLLARI. *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 64(5), 244-254.

12.Xolmurzayevich, A. S. (2025). O'SIMLIKLAR BILAN QO'LLANILADIGAN MO'JAZ ARXITEKTURA FORMALARI. *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 64(5), 230-234.